

Svenska 16-åringar har god tillgång på cigaretter men röker mindre

Sverige hör till de länder i Europa där sextonåriga skolelever har lätt att få tag på cigaretter enligt ungdomarnas egen uppfattning. I 8 länder, däribland Sverige, anser minst 7 av 10 skolever att det är lätt att skaffa cigaretter. I 26 andra länder anser mellan 4 och 7 av 10 skolelever att det är lätt att skaffa cigaretter.

Förhållandevis få svenska sextonåringar har smakat på cigaretter – ungefär var tredje har rökt cigarett. I 20 europeiska länder har minst 40 % av 16-åringarna rökt cigarett och i 6 länder har minst 60 % av 16-åringarna gjort det. På Island har 16 % av skoleleverna någon gång rökt cigarett vilket i särklass är minst av alla länder.

Cigaretter lockar allt färre svenska ungdomar: Jämfört med ungdomar födda 1983 är dubbelt så många ungdomar födda 1999 rökfria vid 16 års ålder (67 % jämfört med 33 %).

Källa: *ESPAD – The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*.

Sju av tio elever i gymnasiets årskurs 2 är tobakfria

Drygt 11 000 elever i gymnasiets årskurs 2 i Stockholms län deltog våren 2016 i en enkätundersökning om drogvanor, den så kallade Stockholmsenkäten 2016. Några frågor handlade om tobak.

- ❖ Vid undersökningstillfället använde 30 % av pojkarna och 27 % av flickorna tobak.
- ❖ Något fler flickor än pojkar rökte (26 % jämfört med 22 %).
- ❖ Av pojkarna snusade 18 % medan 2 % av flickorna gjorde det.
- ❖ Hälften av snusarna rökte också

Tabell. Andel (%) ungdomar i gymnasiets årskurs 2 som röker, snusar eller bäggedera.

	Pojkar	Flickor
Röker	12	25
Snusar	8	1
Röker & Snusar	10	1

Källa: *Länsstyrelsen Stockholms län*.

Rökning smittar

Så lyder titeln på rapporten av den webbundersökning om allmänhetens inställning till rökning som Novus genomförde på uppdrag av A Non Smoking Generation under perioden 7-18 april 2016. Totalt deltog 315 ungdomar i åldern 14-18 år samt 1001 personer i åldern 18-79 år.

Ungdomars bild - att äldre kompisar tillhandahåller cigaretter och att kompisars påverkan och gruppsytryck är starka skäl till att börja röka - visar på rökning som en social företeelse. Tonåringar tror också att många minderåriga köper cigaretter själv.

Undersökningen lyfter också fram att må psykiskt dåligt kan vara skäl att börja röka – två av tre flickor svarade så.

De unga efterlyste ett större stöd från vuxenvärlden och önskade att föräldrar och andra vuxna i större utsträckning pratade med dem om tobak.

På frågan om din skola har informerat om rökning och de risker som finns med tobak svarade 5 % vet inte, 15 % nej, 33 % ja – ytligt och 47 % ja – vid särskilda lektioner.

Källa: *A Non Smoking Generation*.

Riksdagsledamöter föreslår rökförbud i bilar som barn färdas i

I en allmän motion till riksdagen vill Yasmine Larsson (S) kriminalisera rökning i bilar som barn färdas i. Hon menar att barnens rätt till rökfria miljöer och bästa möjliga hälsa väger tyngre än inskränkningar av vuxnas personliga frihet.

Rökning i bilar utsätter alla passagerare för höga nivåer av passiv rökning. Fordonets lilla utrymme och låga luftomsättning gör att halten ultrafina partiklar och giftiga ämnen i luften snabbt blir mycket hög.

Barn är mer känsliga för tobaksrök än vuxna eftersom dem har trängre andningsvägar och andas snabbare och deras immunsystem fortfarande är under utveckling. Dessutom kan barn oftast inte själva välja om de vill åka i en rökig bil eller inte och har svårare än vuxna att säga ifrån om någon röker i bilen.

Som Yasmine Larsson också påpekar i sin motion så har ett sådant rökförbud redan införts i ett flertal länder. Frågan är vilken åldersgräns som ska gälla för barnen.

I den nya finska tobakslagen som trädde i kraft den 15 augusti i år är tobaksrökning förbjuden i privatbilar om barn som inte fyllt 15 år är med. I Storbritannien är det sedan den 1 oktober 2015 förbjudet att röka i ett privat fordon där någon under 18 år färdas. Italien förbjuder även rökning i bilar som gravida kvinnor färdas i.

Yasmine Larsson (S), Helsingborg, riksdagsledamot sedan 2014.

Stefan Nilsson (MP) motionerar också om ett förbud mot rökning i bilar där barn färdas.

Källa: *Sveriges Riksdag*.

Det kom ett brev

"Hej! Sidney heter jag. Jag skall börja med att säga att jag inte rökt en enda cigarett under hela mitt liv. Tanken och frestelsen har aldrig slagit mig. Rökning är inte coolt i min värld.

När jag gick i mellanstadiet och de tuffa killarna i klassen provade att smygröka på andra sidan skolgården eller bakom någon barack, så valde jag att säga nej. Jag förstod redan då att rökning inte var hälsosamt och dessutom skulle mina föräldrar bli besvikna på mig.

I tonåren fortsatte jag att tacka nej när de sträcktes fram en cigg. Vi började komma in på diskoteken och pubarna i den lilla stad jag är uppvuxen i, men även i den miljön tyckte jag det var ofräscht och sunkigt med rökning. Jag gillade inte heller att många tjejer rökte.

Nu som vuxen reser jag ofta till andra länder. Jag har spenderat åtskilliga timmar på olika flygplatser där människor nästan slåss för att få plats i små rökrum. Jag har alltid undrat vad för belöning dessa små giftpinnar ger, som tack för den trohet människor tyst svurit till sitt favoritmärke? Varför väljer fortfarande så många människor att göda de stora multinationella bolag som gärna förser med hårdvaran, men inte står för kostnaden av konsekvenserna?

Det blir allt mer uppenbart för mig att de stora tobakbolagen ändrat sina strategier och riktar sig till nya målgrupper. Detta är något jag ska skriva mer om."

Sidney Tre - Norlång

Ny märkning på tobak

Det så kallade tobaksproduktsdirektivet började gälla i EU:s alla 28 medlemsstater den 20 maj i år. Från och med detta datum ska alla cigarettpaket förses med, förutom varningstexter, varningsbilder och rökavvänjningsinformation. För mer information och material om detta kontakta Antonina Eriksson: antonina.eriksson@tobaksfakta.se